

Oddział I .

Nr. Szt. Gen. 7939/I .

Sciśle Tajne .

79515.

Z otrzymanych tajnych dokumentów rządu niemieckiego wynika, że o ile warunki pokoju będą dla Niemców zbyt ostre - nie przyjmą ich i rozpoczną nową wojnę z Koalicją .

W tym wypadku i my również bylibyśmy zmuszeni do prowadzenia wojny z Niemcami , przedewszystkiem dla obrony granic , a także jako sprzymierzeńcy Koalicji .

Warunki naszej wojny z Niemcami przy obecnych stosunkach są dla Polski b. ciężkie. W obecnej bowiem chwili zerwanie umowy o transport wojska i materiału wojennego z Francji byłby przerwaniem wszelkiej możliwości dostawy. Z tego względu koniecznem jest:

- I/ zawarcie trwałego pokoju z Czechami dla współdziałania z nimi na Śląsku Pruskim i krycia części zapotrzebowań z fabryk czeskich.
- 2/ Jąknajszybsze przeprowadzenie i zakończenie ofensywy na froncie południowo-wschodnim dla otwarcia sobie możliwości transportu przez Rumunję. Bez tych dwóch warunków - jakakolwiek skuteczna obrona granic od strony Niemiec jest nader wątpliwa .

II. Siły dyspozycyjne .

W chwili obecnej nie posiadamy w kraju żadnego rezerw, mamy natomiast dosyć posunięte przygotowania do formacji dalszych wyższych jednostek , które mogą stanąć w przeciagu około 6 tygodni od chwili cofania z frontu materiału kadrowego. Obecnie przygotowywana ofensywa na froncie południowo-wschodnim

angażuje bezpośrednio 5 dywizji piechoty / 2 dywizje Gen.Hallera, 3.dyw.Legjonów, 4.dyw.piechoty - dywizja Lwowska/.

Musimy się liczyć z tem, że zwycięski koniec tej ofensywy da nam jako efekt końcowy bezpośrednio zetknięcie się z zajmującymi już obecnie linię Nowogród Wołyński - Płoskirów - Kamieniec Podolski - bolszewikami. Jeżeli linja nowego frontu po skończonej ofensywie zostanie dopartą do Styru - Iskry i Zbrucza - względnie jednego z ~~kluzjx~~ bardziej na zachód położonych północnych dopływów Dniestru - otrzymany front o długości około 400 klm., na którym dla jego zabezpieczenia będziemy musieli trzymać 4 dywizje .

Ponieważ dywizja Lwowska - dopiero po zupełnem odciążeniu Ukrainców od Lwowa - będzie miała warunki do dobrego zorganizowania się - nie może ona być swobodnie przerzuconą i zatrzymaną musiałaby być w rejonie Lwowa dla zorganizowania się - stanowiąc jednocześnie rezerwę frontu południowo-wschodniego. W chwili obecnej jednak na froncie tym stoi ogromna większość dotychczas sformowanych wojsk związanych w mniejsze jednostki . Oddziały stanowią kadry dla mających się formować dalszych dywizji.

Jeżeli obliczymy ogólny stan Armji na 10 dywizji piechoty, na froncie zaś wschodnim rozstawilibyśmy 5 dywizji - /oprócz 2^{ej} dywizji Gen.Hallera i Litewsko-Białoruskiej - nadetatowych/ , otrzymamy możliwość sformowania dalszych 5 dywizji, licząc się jednak z tem, że pewna ilość wojska - /obsada frontu Pińskiego - załogi za linią frontu dla pacyfikacji zajętych terenów- i t. p. / musiałaby być zaangażowana w dotychczasowym rozdzielonym stanie, otrzymamy możliwość sformowania 4 dywizji piechoty, o ile oczywiście będziemy mieli w dostatecz-

nej ilości materiału artyleryjski - koński - i techniczny dla uformowania artylerji i taborów dywizyjnych .

Ofenzywa na froncie wschodnim rozpocząć się ma w połowie maja- można zatem realnie liczyć się z tem, że do końca maja postąpi ona tak daleko, iż będzie można wycofać do Kraju jednostki kadrowe dla dwóch kompletnych dywizji / piechoty i artylerji/.

Koniecznem jest ustalenie programu kolejności wycofania tych jednostek tak, aby dwie pierwsze dywizje, jaknajszybciej możliwie w ciągu miesiąca były gotowe .

W ten sposób z początkiem lipca mieliśmy do dyspozycji jako rezerwę Nacz.Dow. dwie dywizje. - Materiał kadrowy dla dalszych 2 dywizji mógłby być ściągnięty w następnych 2 tygodniach, t.j. do 15 czerwca. Zorganizowanie zatem dalszych dwóch dywizji mogłoby być przy forsownej pracy ukończone w ciągu lipca. Te 4 dywizje, których forsowne formowanie odbywałoby się pod hasłem stworzenia sił dla ewentualnej walki z Niemcami musiałyby mieć szczególnie dobrze zorganizowaną artylerję, ze względu na to, że Niemcy posiadają artylerję i dosyć wiele, nowych systemów i dobrze nią operują .-

Z Francji ma rozpocząć swój odmarsz do Kraju 3.dyw. Gen.Hallera, dywizja ta miała być pierwotnie skoncentrowana w rejonie Kowla- ponieważ jednak - nie jest ona tam niezbędną - należałoby ją na wszelki wypadek zatrzymać w Kraju i skoncentrować w rejonie - Modlin - Zegrze - Pułtusk . .

Z powyższego widać, że siły dyspozycyjne dla rzucenia ich do obrony granic od strony Niemiec będą możliwe, o ile transporty z Francji nie ustaną, dopiero: 3. dywGen.Hallera w połowie maja, 2 dywizje piechoty z początkiem czerwca dalsze 2 dywizje z początkiem lipca .

Gdyby zatem trzeba było rozpocząć akcję obronną

wcześniej musielibyśmy użyć do tego niekompletnie zorganizowanych sił, stanowiących garnizony w Kraju i ewentualnie cofnąć jaknajwięksez siły z frontu wschodniego. Dlatego należy jaknajwięcej przyspieszyć ofensywę na terenie galicyjskim i obezwładnić Ukraińców .

Przy rozważaniu sił stojących do dyspozycji przeciwko Niemcom musimy jako bardzo poważne przyjąć siły sformowane w Poznańskim przez Gen. Dowbór-Muśnickiego . Naczeln. Dow. nie zna nawet w przybliżeniu składu, wielkości i ilości jednostek wojska tam sformowanego. Przepuszczalnie jednakże są one niemniejsze jak 2 pełne dywizje piechoty i brygada jazdy.

Artylerja Poznańska z powodu braku materiału artyleryjskiego jest podobnie niestosunkowo słaba. Żołnierz natomiast tamtejszy w porównaniu z naszym młodym żołnierzem przedstawia znacznie większą wartość w walce z Niemcami - jest to bowiem dawny żołnierz Armji niemieckiej znający na wylot jej sposoby walki , wykształceni narówni z żołnierzem niemieckim, a traktujący przytem Niemca, jako największego swego wroga . Pozatem jest w Poznańskim zorganizowana stosunkowo liczna straż ludowa z celami głównie policyjnymi, przedstawia jednak ona dużą wartość tam, gdzie ruch przeciw Niemcom musiałby być oparty na walce powstańczej .

III. Granice .

A-/ Północna: Granica Niemców jest w chwili obecnej linja poprowadzona między koleją Grodno - Wilno, a drogą - Grodno - Merecz - Olita./bez Grodno/ dalej Biebrę po kanał Augustowski - kanał Augustowski - kanał i jeziora Rajgrodzkie, przyczem Rajgród leży po stronie polskiej, dalej biegnie ona wzdłuż dawnej granicy Prus i Królestwa. Linja^{ta} wynosi od Grodna po Wisłę w Toruniu około 350 klm. W wypadku wystąpienia Niemci

przeciw nam najbardziej zagrożone byłoby Wilno - stanowiłoby ono bowiem punkt bardzo na północ wysunięty od wschodu i północy zagrożony przez bolszewików od zachodu zaś przez Niemców - przy czem siły nasze stojące obecnie w pobliżu linii kolejowej Wilno - Grodno byłyby zupełnie nie wystarczające dla odparcia napadu, który prawdopodobnie na Wilno byłby szczególnie silny ze względu na chęć Niemców połączenia się z bolszewikami, do czego jak świadczą dokumenty rządu niemieckiego - Niemcy by stanowczo dążyli .

W tym wypadku zatem trzeba by się liczyć, albo z koniecznością opuszczenia Wilna, albo też ze znacznym wzmocnieniem obsady tamtejszego frontu .-

Dalej na zachód naturalną naszą linią obronną jest linja kanału Augustowskiego, Narwi, Bugu i Wisły. Istniejące na tej linji fortece rosyjskie nie przedstawiają w tej chwili najmniejszej wartości, po zatem, - że są one węzłami kolei i szos, zbiegających się tamże z południa i wskutek tego stanowiłyby naturalne ośrodki koncentracyjne, czy to dla obrony, czy też dla koncentracji przed marszem ku granicy. Do punktów tych t.j. Ossowca, Łomży, Ostrołęki, Pułtuska, Modlina - biegną te też główne koleje i szosy od strony Niemiec i z tego względu liczyć się trzeba z temże w razie niemieckiego ataku na ten odcinek te miejsca właśnie najsilniej byłyby zagrożone .

Wzdłuż Biebrzy, Narwi i Bugu ciągnie się wybudowana w czasie wojny przez Niemców, częściowo bardzo starannie odrutowana i betonowana linja obronna z frontem ku połudn. wsch./ na północ. brzegu rzek. Linja ta musiałaby być zniszczona.

Na zachód od Modlina wzdłuż Wisły jedynym punktem do którego dochodzą koleje jest Włocławek , od

północy zaś jest to teren bez ważniejszych linii kolejowych .-

/Cała sieć kolejek dojazdowych wybudowanych tam w czasie okupacji przez Niemców nie jest Naczdow. w szczególach znana/.

Na południe od Wisły wzdłuż granic Poznańskiego i Niemiec przybywa urządzona mniej więcej linja obronna z obu stron obsadzona, przez wojska poznańskie z jednej, a niemieckie z drugiej strony. Linja ta biegnie mniej więcej od Służewa - Gruszkowa, na południe od Noteci - po Czarnków, stąd ku południowi przez Wronki - Kwilcz; Zbąszyń, -Kopanicę - Leszno / postro - nie Niemieckiej/ - Rawicz - Kempno / po stronie niemieckiej. Front ten przedstawia wybrzuszenie o niestosunkowo olbrzymiej rozciągłości do 400 klm.. Na połudn. od ks. Poznańskiego przedstawia rejon Śląska Górnego oddawna już zbużony teren etnograficzn. Polski gdzie ludność polska jest gotową każdej chwili chwycić za broń przeciw Niemcom. Niemcy zaś czując tam niepewność sytuacji mają zgromadzone stosunkowo br. znaczne siły. Teren ten z wojskowego punktu widzenia bazujący się na Królewstwie, politycznie zaś jest znacznie silnie związany z Poznańskim; ponieważ przy ewentualnie wojnie z Niemcami musielibyśmy tam liczyć przedewszystkiem na ruch powstańczy, antyniemiecki przy bardzo nieznacznej poparciu wojskowym. Głównie dla tworzenia ośrodków organizacyjnych sił zbrojnych, działania tamże musiałyby być pozostawione siłom poznańskim, zaś ze strony Polki musiałyby być dana możliwość bazowania się na Królewstwie / Kalisz- Sieradz - Wieluń - Częstochowa - Będzin/.

Zadanie frontu Górno-Sląskiego można by natomiast bardzo ułatwić przez dywersję choćby niezna-

cznymi siłami od Śląska Cieszyń. wzdłuż Odry.

Współzawodnictwo zaś Czechów w tej akcji dałoby z pewnością dobre warunki do zwycięstwa .

IV. Plan Operacji .

Naturalną granicę odcinków stanowi linja Wisły. Teren operacyjny w na północ i wsch. od Wisły byłby najlepiej broniącym przez własną ofensywę. Głównymi siłami z rejonu Modlin - Nasielsk - Pułtusk wzdłuż linii kolejowej Modlin - Mława - Molbory przy jednoczesnym zajęciu Torunia i całego kąta Wisły po Grudzią i Kulm , oraz przy otworzeniu linii obronnej wzdłuż linii kolej. Wilno - Grodno z szachowaniem nieprzyjaciela skoncentrowanego w tym rejonie od strony Ossowca - Szczuczyna i Grajewa, i przy zabezpieczeniu bodaj słabymi obsadami linii Narwi w Łomży i Ostrołęce .

Dla przeprowadzenia tej akcji należałoby skoncentrować w rejonie Modlina - Zegrza - Pułtusk około 2 dyw. piechoty , w rejonie zaś Ossowca, - Szczuczyna - Rajgród - 1 dyw. piech.; w Łomży, Ostrołęce i Rożanie - słabych sił z artylerją nieprzystosowanych jednak do ruchu, / bez taborów/ .

Zdobycie Torunia i zajęcie kąta Wisła na północ od Torunia - etnograf. polskiego musiałoby być przeprowadzone przez siły poznańskie z pomocą miejscowej ludności polskiej , w znacznym stopniu zorganizowanej do powstania . Rejon na połud. od Wisły , więc obecny odcinek wojsk poznańskich i Śląska Górnego musiałby przypaść, jako teren operacyjny wojskom poznańskim , ze strony Nacz. Dow i MinSpr. Wojskowych zagwarantowana wszelka pomoc dla transportu , koncentracji , a później dla oparcia się sił z Poznańskiego wzdłuż granicy śląskiej .

Na Śląsku Cieszyńskim musiałaby być wystawiona brygada piechoty z odpowiednią artylerją i taborami dla ruchu ku północy .

W wykonaniu powyższego planu konkretnie są do przeprowadzenia następujące rzeczy :

- 1/ - Siły przeznaczone na front Litewsko-Białoruski należy jaknajszybciej tam skoncentrować.
- 2/ - W Łomży, Ostrołęce, Rożanie - należy ustawić przynajmniej silne kadry i umieścić tamże baterje uzupełniające .
- 3/ - Wyjeżdżającą obecnie z Francji 3.dyw. Gen. Hallera rozlokować w rejonie : Modlin -
- Zegrze - Pułtusk .
- 4/ - Znieść linję obronnę niemiecką wybudowaną w czasie wojny wzdłuż Biebrzy , Narwi , i Bugu . Odwrotnie przystąpić do polowego umocnienia Modlina i Zegrza z frontem na północ .
- 5/ - Porozumieć się niezwłocznie z dow. sił zbrojnych byłego zaboru Pruskiego co do planów działania w rejonie na połudn. od Wisły . Porozumienie pod tym względem zostało już częściowo uskutecznione .
- 6/ - Jaknajszybciej przeprowadzić ofensywę w Wsch. Galicji i zgóry ułożyć kolejność wyciągania stamtąd kadr dla formowania nowych dywizji , biorąc pod uwagę konieczność jaknajszybszego przystąpienia do ich formowania.
- 7/ - Niezwłocznie przystąpić do układów z Czechami na wypadek zerwania układów pokojowych przez Niemców .

Haller